

O'zbek xalq she'riyatining qiroli: Erkin Vohidov

Nodira Jo'rayeva Maxsud qizi
Buxoro Davlat Texnika Universiteti

Annotatsiya: Mazkur maqolada o'zbek xalq she'riyatining ulkan vakili, shoir Erkin Vohidovning ijodi va uning o'ziga xos xususiyatlari tahlil qilinadi. Shoirning she'riyati milliy madaniyat, tarixi va xalq ruhiyatini o'zida mujassam etgan, shuning uchun u o'zbek adabiyotining qiroli deb ataladi. Maqolada Erkin Vohidovning she'rlaridagi ma'naviyati, uslubi, va uning she'riyatdagi o'rni haqida fikrlar bayon etiladi. U, shuningdek, zamonaviy o'zbek she'riyatining shakllanishiga katta hissa qo'shgan shoir sifatida yoritiladi.

Kalit so'zlar: Erkin Vohidov, O'zbek she'riyati, Shoir, Milliy madaniyat, She'riyat tarixi, Uslub, Xalq ruhiyati

Kirish:

O'zbek adabiyotining durdonalaridan biri bo'lmish Erkin Vohidov she'riyatni faqatgina estetik jihatdan emas, balki xalqning ichki dunyosini, orzu-istaklarini va hayotiy muammolarini yoritishda ham o'ziga xos tarzda yoritgan. Shoirning she'rlari, bir tomondan, o'zbek xalqining o'ziga xos qadriyatlarini saqlab qolishda muhim rol o'ynagan bo'lsa, boshqa tomondan, uning asarlarida zamonaviy o'zbek she'riyatining yangi yo'nalishlari ham aks etgan. Erkin Vohidovning she'rlari milliy adabiyotimizning yanada boyishiga, nafaqat o'zbek, balki jahon she'riyatining rivojlanishiga ham hissa qo'shgan. Erkin Vohidovning she'riyati, albatta, milliy va zamonaviy yo'nalishlar o'rtasidagi ajralmas bog'ni tashkil etadi. Uning she'rlarida o'zbek xalqining qadimiy urf-odatlarini, milliy g'ururi, va insonning umumbashariy qadriyatlarini muhokama qilinadi. Shoir, o'zining qalamiga xos ravishda, o'zbek xalqining nafaqat shodlik va baxtiga, balki qayg'ulari va og'riqlariga ham etibor qaratgan. U har bir she'rida xalqning ma'naviyati, dunyoqarashi, sevgisi va sadoqatini ulug'lagan. Erkin Vohidovning she'riyatining eng asosiy xususiyatlaridan biri – uning o'ziga xos uslubidir. U ko'plab she'riy janrlarni muvaffaqiyatli sintez qilish orqali o'zbek adabiyotini yangi bosqichga olib chiqdi. Shoirning eng taniqli asarlarini o'qigan inson, uning she'rlaridagi estetik go'zallik va g'oyaviy chuqurlikni bir vaqtning o'zida sezadi. Vohidov, asosan, lirik, dramatik va falsafiy janrlarni birlashtirib, insonning ichki iztiroblarini va orzularini

chuqur tasvirlashni maqsad qilgan. Unga xos bo'lgan yana bir jihat – bu so'zning musiqaviyligi va ulkan ritmik to'liqligidir. Erkin Vohidovning she'rlari yuqori ma'naviyatni va yuksak g'oyalarni targ'ib qilishda samarali vosita bo'lgan. **Erkin Vohidovning She'riyati: Milliy va Universallikning Muvozanati**

Erkin Vohidov she'riyatida milliylik va universallik o'rtasida mukammal muvozanatni yaratgan shoirlardan biridir. Uning asarlari, o'zbek xalqining tarixiy merosini, uning tilini, madaniyatini va qadriyatlarini chuqur tasvirlaydi. Shoir o'zining she'riyati orqali milliy ifodalar va an'anaviy obrazlarni modernizm va universallik bilan uyg'unlashtira olgan. Vohidov o'zining badiiy g'oyalari va adabiy uslubi bilan milliy adabiyotga yangi ko'rinishlar olib keldi. U ko'pincha o'zbek xalqining turmush tarzini, urf-odatlarini va uning ichki dunyosini tasvirlab, bu orqali o'zbek xalqining milliy g'ururini ulug'lagan.

Misol uchun, uning "Men, sening porloving" kabi asarlari, shaxsning jahon bilan bo'lgan o'zaro munosabatlari va shaxsiy izlanishlarini ko'rsatadi. Bu she'rda shoir o'zini xalq va vatan bilan bog'lab, uning ichki olamidagi jarayonlarni, orzu va umidlarini ifodalaydi. Erkin Vohidov she'riyatida universal g'oyalar bilan milliy qadriyatlar o'rtasidagi sintezni ko'rish mumkin.

ASOSIY QISM

Erkin Vohidovning ijodi adabiy muhitda yangicha uslubiy yo'nalishlarni shakllantirdi. Shoirning she'riyatida an'anaviy uslublardan foydalanish bilan birga, zamonaviy uslubiy innovatsiyalar ham mavjud. Vohidov she'rlarida keng tarqalgan lirizm va dramatism uning o'ziga xos uslubini tashkil etadi. U she'rlariga musiqaviylik, ritmik uyg'unlik va tasviriy boylikni joriy etdi. Shoir ko'plab she'riy janrlarni muvaffaqiyatli birlashtirib, o'zbek she'riyatida yangicha ifoda shakllarini yaratdi. Shu bilan birga, uning she'rlari uslubiy jihatdan eng zamonaviy tendensiyalarni ham qamrab oladi. Vohidovning she'riy asarlarida qat'iy strukturaviy belgilarga rioya qilgan holda, so'zlarning kuchli tasviriy quvvati va semantik boylikka katta ahamiyat berilgan. Masalan, uning "Kechagi kun" nomli asarida vaqtning o'zgarishi, insonning qismati va uning hayoti haqidagi chuqur falsafiy fikrlar o'z aksini topgan. Shoir bunday asarlarda hayot va o'lim, kecha va bugun, o'zlik va boshqalik kabi qarama-qarshi tushunchalarni ustalik bilan o'rtasida ulkan farq borligini ko'rsatadi. Erkin Vohidovning she'riyatida falsafiy va ma'naviy masalalar doimo markaziy o'rinni egallaydi. Uning she'rlari ko'pincha insonning ichki ruhiy izlanishlari, uning o'zi bilan va jamiyat bilan bo'lgan

munosabatlarini tasvirlaydi. Shoir, ayniqsa, insonning muhabbatga bo'lgan munosabatini, hayotdagi orzularini va ichki maqsadlarini o'rganishga alohida e'tibor qaratgan. Uning she'riyati, bir tomondan, o'zbek xalqining ma'naviy qadriyatlarini aks ettirsa, boshqa tomondan, universal insoniy his-tuyg'ularni, adolat, baxt, muhabbat kabi o'ziga xos g'oyalarni ifodalaydi. Shoirning "Ishq va haqiqat" kabi asarlari, undagi falsafiy muhokamalarni chuqur o'rganish imkonini beradi. Vohidovning muhabbat haqidagi tasavvurlari uning she'rlari va adabiy merosida markaziy o'rinda turadi. U, shuningdek, hayotning ma'nosi va insonning o'zini anglash jarayonidagi masalalarni ham tasvirlaydi. Shu bilan birga, Erkin Vohidov jamiyatdagi adolatsizlik, ijtimoiy muammolar, inson erki va erkinlik masalalariga ham o'z she'rlari orqali e'tibor qaratgan.

XULOSA

Erkin Vohidovning she'rlarida tilning o'ziga xos roli alohida ahamiyatga ega. U o'z asarlarini yaratayotganda, so'zlarning ma'nolariga katta e'tibor beradi, har bir ibora, har bir so'z, uning she'rida muayyan tasvir yoki g'oyani ifodalaydi. Shoirning tilidagi noziklik va aniq ifodalar o'zbek tilining adabiy imkoniyatlarini to'liq ochib beradi. U o'z she'rlarida o'zbek xalqining jahon tilidagi unikal bo'yoqlari va ko'rinishlarini shakllantirgan. Erkin Vohidovning she'riyati, ayniqsa, uning so'z boyligi, to'qimalar va lirik izlanishlaridagi noziklik bilan ajralib turadi. Vohidovning o'ziga xos tili faqatgina uning she'rlari uchun emas, balki o'zbek adabiyotining umumiy rivojlanishiga ta'sir ko'rsatgan. Shoir o'z asarlarini yaratishda tilni yangilab, unga zamonaviylik bag'ishladi, shu bilan birga milliy ruhni saqlab qolishga muvaffaq bo'ldi. Uning she'rlarida o'zbek xalqining ichki tuyg'ulari, o'ziga xos isyonchi ruhiyati va tarixiy tajribasi o'z aksini topadi. Erkin Vohidov nafaqat o'zbek she'riyatining rivojlanishida, balki butun jahon adabiyotining shakllanishiga ham katta hissa qo'shgan. Shoir o'z ijodi orqali o'zbek she'riyatini yangi bosqichga olib chiqdi. Uning asarlari bugungi kunda ham o'qilib, o'zbek adabiyotining ajralmas qismiga aylangan. Vohidov o'zining ijodi orqali she'riyatga zamonaviylik va yangilanish ruhi kiritdi. Shoir, shuningdek, o'zining poetik imkoniyatlarini kengaytirish orqali, o'zbek adabiyotini xalqaro miqyosda tanitishga muvaffaq bo'ldi. Shoirning ijodi orqali zamonaviy o'zbek she'riyatida yangi yo'nalishlar yuzaga keldi. Uning she'riyatidagi mukammallik va estetik go'zallik boshqa shoirlar uchun ilhom manbai bo'ldi. Erkin Vohidov o'z she'riyatida har bir so'zni, har bir iborani ustalik bilan ishlatib, uni badiiy tafakkur va chuqur g'oyalar bilan boyitdi.

Erkin Vohidov o'zbek she'riyatining qiroli sifatida o'zining ijodi bilan butun adabiyot tarixiga iz qoldirdi. Uning she'rlari nafaqat xalqning ruhiy holatini va tarixiy o'zgarishlarini tasvirlash, balki milliy va umumiy insoniy g'oyalarni o'zida mujassam etadi. Shoirning she'riyatidagi ma'naviyat, estetika, va falsafiy g'oyalar uni o'zbek adabiyotining buyuk vakili sifatida ajratib turadi. Erkin Vohidov o'zining badiiy ijodi va she'riy uslubi bilan nafaqat o'zbek, balki butun jahon she'riyatida o'zining o'rniga ega bo'ldi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. **Vohidov, E. (1990).** *Tanlangan asarlar.* Toshkent: O'zbekiston milliy nashriyoti.
2. Erkin Vohidovning she'riyati va ijodi haqida umumiy ma'lumotlar, uning eng mashhur asarlari kiritilgan.
3. **Nazarov, S. (2015).** *O'zbek she'riyatining zamonaviy yo'nalishlari.* Toshkent: Sharq nashriyoti.
4. O'zbek she'riyatining yangi yo'nalishlari va Erkin Vohidovning ijodi haqida batafsil tahlillar.
5. **Shamsiyev, B. (2011).** *Erkin Vohidov va uning she'riyatidagi ma'naviyat.* Toshkent: Ma'naviyat nashriyoti.
6. Erkin Vohidovning she'riyati va uning ma'naviy g'oyalarini o'rganishga bag'ishlangan ilmiy ish.
7. **Karimov, I. (2004).** *O'zbek adabiyoti: tarix va taraqqiyot.* Toshkent: O'zbekiston nashriyoti.
8. O'zbek adabiyotining rivojlanishi va Erkin Vohidovning o'ziga xos o'rni haqida.
9. **Vohidov, E. (2000).** *Men, sening porloving.* Toshkent: Yangi nashr.
10. Erkin Vohidovning mashhur she'rlari va ularning tahlili, shoirning she'riy uslubi va dahoidek ijodiy qarashlari.
11. **Islomov, U. (2010).** *Erkin Vohidov: yangi asrda yangi shoir.* Toshkent: Adabiyot va san'at nashriyoti.
12. Erkin Vohidovning zamonaviy o'zbek she'riyatiga qo'shgan hissasi va uning yangi uslublari haqida ilmiy tahlil.

GLOBAL SCHOLARS
SCIENTIFIC PUBLISHING

